Ў нумары: ПЛАН СПУЛДЗЕЛЬЦАЎ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ · ЧАМУ ЦЯПЕР ЧЭРЦІ У ХАТАХ НЕ ВОДЗЯЦЦА · Песня »Беласточчына«

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 11 (266) | ГОД VII | БЕЛАСТОК 18 САКАВІКА 1962 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

«БАРОН ФОН ГОЛЬДРЫНГ»

Гэта загаловак новай сенсацыйнай аповесці аб слаўным разведчыку, якую неўзабаве пачнем друкаваць.

Каб не пазычаць «Ніву» у суседа, выпішыце яе заўчасу, і аповесць штотыдня будзе ў вас на стале.

Не пашкадуеце, гарантуем!

Слаўнае пакаленне

Аляксандр Кавальскі — вядомы дзеяч КСМ Польшчы, а пазней вядомы актывіст КПП.

Незвычайнае гэта было пакаленне. Напаўгалодным юнакам і дзяўчатам, людзям з запалымі лёгкімі і знясіленым цяжкай працай хапіла невычэрпнай энергіі, каб супрацьстаяць магутнай сістэме эксплуататарскага ладу. І з чым большай сілай абрушваліся на плечы маладога пакалення яго жахі, тым больш грозным рабіўся гоман рабочых кварталаў і батрацкіх вёсак, мацней сціскаліся кулакі. На юнацкіх тварах рэдкай станавілася ўсмешка. Нянавісць і боль часцей тут гасцявалі, заўчасна адбіраючы ад іх хараство і свежасць маладосці. Такімі мы іх бачым сёння на пажоўклых здымках, пачэрпнутых з судовых актаў дэфензівы. Ды ўрэшце такім і быў традыцыйны жыццёвы круг гэтых людзей — ад бунтарства да астрога, часта толькі першы круг, толькі пачатак... Вось ужо спаўняецца 40 год з таго дня, калі яны аб'ядналіся ва ўласную арганізацыю, — Камуністычны саюз моладзі Польшчы.

17 сакавіка 1922 года вуліцамі Варшавы непрыкметна прабраліся на месца свайго арганізацыйнага схода 23 дэлегаты, прадстаўляючыя ўсе прамысловыя раёны тагачаснай Польшчы, а таксама Заходнюю Беларусь і Заходнюю Украіну. Ад гэтага часу пачынае датавацца летапіс слаўных спраў і падзей маладога пакалення камунараў. Зручней было дзейнічаць, належачы да адной супольнай арганізацыі і маючы надзейную падтрымку і дапамогу з боку рэвалюцыянераў - прафесіяналаў з Камуністычнай партыі Польшчы.

Так, гэта ўжо не былі бунтары - адзіночкі з цьмянымі імкненнямі і планамі ў сваёй дзейнасці. Узброеныя прагрэсіўнай ідэалогіяй, аб'яднаныя ў саюз, выразна бачылі перад сабою абраны шлях, хаця і шматпакутны, але адзіны, таму што найбольш правільны. У рады Камуністычнага саюза моладзі пацягнуліся з усіх канцоў краіны лепшыя прадстаўнікі маладога пакалення пераважна з т.зв. грамадскіх ні-

(Працяг на стар. 2)

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

План спулдзельцаў Беласточчыны

Перыяд апошніх некалькіх месяцаў быў вельмі багаты ў шматважныя падзеі для сялянскага спулдзельчага руху ў нашай краіне, а ў прыватнасці для гэтага руху на Беласточчыне. Найважнейшымі з гэтых падзей перш за ўсё лічыць трэба IX пленум ЦК ПАРП і III краёвы з'езд прадстаўнікоў сельгаскааператываў, а затым пленум Ваяводскага камітэта ПАРП і рабочае пасяджэнне Сельскагаспадарчай камісіі гэтага Камітэта, ды ўрэшце — IV-ы ваяводскі з'езд дэлегатаў спулдзельняў прадукцыйных.

Сёння да гутаркі мы запрасілі старшыню Праўлення ваяводскага саюза сялянскіх спулдзельняў прадукцыйных, тав. Яна Ігнатовіча.

— Якія асноўныя заданні стаяць зараз перад супольнай гаспадаркай?

— Самым важным заданнем на бягучы год, — паясняе тав. Ян Ігнатовіч, — з'яўляецца далейшае інтэнсіўнае развіццё жывёлагадоўлі, а перш за ўсё — рагатага супольнага статку. Хочам, каб у спулдзельчых кароўніках знайшліся каровы высокай жывёлагадоўчай вартасці. Напрыклад, у спулдзельнях: Тымянка, Вулька, Дарожкі ці Бельшчызна ўжо зараз знаходзяцца пародзістыя каровы, якія атрымалі ваяводскую або нават краёвую ліцэнцыю. Зараз патрабуем (нп. для Васек, Макаўкі ці Зубраў) каля 100 штук пародзістых кароў.

— Калі я вас зразумеў, намагаецеся стварыць у існуючых спулдзельнях цэнтры гадоўлі высакаякаснай жывёлы, ці так?

— Так, імкнемся да гэтага.

— Які ўплыў тады будуць мець вашыя намаганні на аднаўленне рагатага статку ўвогуле, або прынамсі ў суседзяў аднаасобнікаў?

— Пастанавілі мы ў бліжэйшым часе нованароджаныя ў спулдзельчых карсўніках цяляты прызначаць да далейшага хову, каб гэтым спосабам як мага хутчэй павялічыць супольны статак. Зразумела, пасля насычэння спулдзельчай жывёлагадоўлі, спулдзельцы будуць абавязаны прадаваць цяляты сваім суседзям - аднаасобнікам.

— Рост спулдзельчага рагатага статку патрабуе адпаведнага кармавога базісу...

— ... Таму менавіта вядзем поўнае загаспадараванне паш і сенажацяў. Для прыкладу: Зубры загаспадароўваюць — 40 га, Тымянка — 10 га, Макаўка — 20 га,

(Працяг на стар. 4.)

ВЫСОКІЯ ЎЗНАГАРОДЫ ПРАЦАЎНІКАМ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ

Найстарэйшы з узнагароджаных — 87-гадовы Іван Леўчук з Бельшчызны. У спулдзельні прадукцыйнай працуе ад яе ўтварэння. Сардэчна ўзрушаны, што працу яго дзяржава ацаніла так высока.

Міламу дзедку «Ніва» складае сардэчныя віншаванні з выпадку атрымання Залатога крыжа заслугі.

На V Сесіі ВРН у Беластоку, якая адбылася ў канцы лютага, старшыня Прэзідыум ВРН **інжынер Ежы Попка** ад імя Рады Дзяржавы ўручыў 13 асобам высокія адзначэнні: **4 Кавалерскія крыжы ордэна Адраджэння Польшчы, 3 Залатыя крыжы заслугі і 6 Сярэбраных крыжоў заслугі.**

Хто яны — узнагароджаныя? **Гэта ахвярныя і заслужаныя працаўнікі сельскай гаспадаркі Беластоцкага ваяводства.**

Вось некаторыя з іх: **Міхал Карнелюк** — кіраўнік Аддзела сельскай гаспадаркі і лясніцтва Прэз. ВРН — **Кавалерскі крыж ордэна Адраджэння Польшчы, Аляксандр Граматовіч** — старшыня спулдзельні прадукцыйнай у **Ваських** (Гайнаўскі павет) — **Кавалерскі крыж ордэна Адраджэння Польшчы, Станіслаў Гертэль** — кіраўнік рэферата тэхнічна-прадукцыйнага і дакументацыі ў Аддзеле сельскай гаспадаркі Прэз. ВРН — **Кавалерскі крыж ордэна Адраджэння Польшчы, Іван Леўчук** — член спулдзельні прадукцыйнай у **Бельшчызне** (Гайнаўскі павет), які многа працы прысвячае спулдзельчаму быдлу і дзякуючы якому Бельшчызна асягнула высокую малочнасць кароў — **Залаты крыж заслугі, Пётр Вількі** — дырэктар ПОМ у Кляшчэлях — **Залаты крыж заслугі** за працу ў галіне механізацыі сельскай гаспадаркі, **Сцяпанія Петручук** — член спулдзельні прадукцыйнай у **Крывой** (Бельскі пав.) — **Сярэбраны крыж заслугі** за ахвярную дапамогу ў меліярацыі, **Яўгені Сідарчук** — трактарыст - камбайнер са спулдзельні прадукцыйнай у **Дарожках** (Беластоцкі пав.) за працу і клапатлівую апеку над машынамі — **Сярэбраны крыж заслугі, Эдвард Высоцкі** — кіраўнік Раённага будаўніцтва воднамеліярацыйных прац у Беластоку — **Сярэбраны крыж заслугі.**

зл

ЦАНА ГОНКІ ЎЗБРАЕННЯЎ

На XV-ай сесіі ААН адзначалася, што свет выдае на ўзбраенні штогод 100 мільярдаў доляраў. Ад XV-ай сесіі ААН прайшло толькі два гады, а выдаткі на гэтыя мэты ў сусветным маштабе ўзраслі паводле дакладных аблічэнняў ААН да 120-ці мільярдаў доляраў.

Найбольшыя сумы на ўзбраенні прызначаюць Злучаныя Штаты. Яны, менавіта, у 1962/63 гаспадарчым годзе мяркуюць выдаткаваць 55,1 мільярдаў доляраў, гэта значыць 60% свайго дзяржаўнага бюджэту. (Дзеля параўнання скажам, што Савецкі Саюз прызначыў на гэтыя мэты толькі 12% бюджэтных выдаткаў). Побач са Злучанымі Штатамі сур'ёзныя сумы на ўзбраенне выдаткуе Германская Федэральная Рэспубліка. У бягучым годзе гэтая сума будзе складаць 16,5 мільярдаў марак г. зн. трэцюю частку бюджэту.

Пішу аб гэтых справах спакойна, быццам бы разыходзілася аб звычайныя страты і даходы, а тым часам я ды і кожны з нас павінен крычаць: спыніце, спыніце гэтыя гонкі, якія не вядуць да нічога добрага. Галасны крык пратэсту зараз як мага больш патрэбны, таму што вось ужо некалькі дзён як працягваюцца ў Жэневе размовы 18-ці дзяржаў, складаючых Камітэт па раззбраенню. Маем тут 5 прадстаўнікоў Варшаўскага пакта (у тым ліку і Польшча), 5 — НАТО і 8 прадстаўнікоў т.зв. нейтральнай стрэфы. Адзначым, што гэтыя размовы не будуць лёгкімі і кароткімі. Яны ж праводзяцца ў атмасферы ўзаемнай падазронасці, недаверлівасці і гонкі ўзбраенняў. Цяжка прадбачыць, ці вось у гэты раз яны закончацца падпісаннем пагаднення аб поўным і ўсеагульным раззбраенні. Адна справа толькі не падлягае сумненню: калі свет мае і надалей існаваць і развівацца, дык павінен палажыць канец гонцы ўзбраенняў.

У розных лабараторыях і інстытутах Усходу і Захаду існуюць ужо гатовыя планы гігантскіх плацін, каналаў, тунеляў і рэактараў, якія могуць даць мільярды кілават энергіі, змяніць клімат на зямлі, зліквідаваць стыхійныя няшчасці. У СССР. напрыклад, апрацаваны план будовы гігантскай плаціны ў праліве Берынга паміж кантынентам Азіі і Амерыкі. Гэтая плаціна паўстрымала б цёплыя цячэнні Пацыфіку і ў сваю чаргу выдатна ацяпліла б клімат на агромных прасторах Азіі і Амерыкі. Рэалізацыя гэтага мерапрыемства каштавала б 200 мільярдаў доляраў, г. зн. менш чым сума агульных выдаткаў усіх дзяржаў на ўзбраенні на працягу 2-х год. Незвычайна танным у параўнанні з гэтым праектам выдаецца план абніжэння ўзроўню Міжземнага мора на 100 метраў і накіравання часткі яго вод на Сахару і ў Мёртвае мора, ці. напрыклад. аддзяленне Балтыйскага мора ад Паўночнага сістэмай плацін у пралівах Зунд і Белт.

Гэтыя мерапрыемствы, якія б палепшылі клімат і далі б новыя ворныя землі, каштавалі б значна танней чым гадавыя праграмы ўзбраенняў. Таксама таннымі ў параўнанні з выдаткамі на зброю аказаліся б такія работы як будова новага канала, спалучаючага Пацыфік з Атлантычным акіянам, правядзенне тунеля пад Гімалаямі ці Гібральтарскім пралівам, рэгуляцыя цэлай ракі Янг Тсэ ў Кітаі, якая прычыняе вялікія шкоды ў час паводак.

Усе гэтыя планы ды і шмат іншых незвычайна карысных можна было б здзейсніць нават на працягу кароткага часу, аднак пры наступнай умове: свет павінен спыніць узбраенні.

Савецкі Саюз і ўсе сацыялістычныя дзяржавы гатовы на гэты крок. Жэнеўская канферэнцыя пакажа, ці таксама заходнія дзяржавы гатовы замяніць праграму ўзбраенняў на праграму карыснага пераўтварэння нашай планеты.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Слаўнае пакаленне

Працяг са стар. 1

зоў. Аб сваім радаслоўі заяўлялі яны ў моцнай, палкай песні — гэтым своеасаблівым гімне:

Nas zrodził mrok piwnicy,
Gdzie wilgoć jest i chłód,
Wychował gwar ulicy,
Wnętrzności szarpie głód.

Уступаючы ў шэрагі КСМ новыя члены назаўсёды спалучалі сваё жыццё з дзейнасцю арганізацыі. Яна станавілася іх рэвалюцыйнай сям'ёй, самым вялікім аўтарытэтам. Нават напярэдадні смерці думкі маладых барацьбітоў былі з думкамі іх сяброў на свабодзе. Вось у 1928 годзе член лодзінскай арганізацыі Самуэль Энгель, спадзяючыся смяротнага прыгавору, так пісаў у сваім лісце-завяшчанні: «Нічога вам не пакідаю, таму што ўсім, што было ў мяне, распараджаецеся вы».

Перагортваем старонкі гісторыі... Перад намі новыя прозвішчы самаадданых, мужных дзеячоў КСМ, якія гінулі «за нашу і вашу свабоду». Руткоўскі і Кнеўскі падаюць ад куль пад сцяной Варшаўскай цытадэлі. Казімежа Свежарчыка спасцігла фашысцкая куля ў Іспаніі.

У час апошняй вайны і ў першыя пасляваенныя гады бачым нямала прыкладаў ахвярнасці людзей, загартаваных у шэрагах саюза. Вось аддае сваё жыццё першы камандзір Гвардыі людовай Франэк Зубрыцкі і афіцэр І Арміі Войска Польскага Люцына Герц; у час змагання з бандамі УПА пад Яраслаўам гіне афіцэр КБВ Генрык Шчыгел, класавыя ворагі забіваюць Ванду Бжэскую пад Лавічам, дзе растлумачвала сялянам сэнс пераўтварэнняў народнай улады; гіне таксама быў член КСМ, сакратар ППР у Астралэнцы Зыгмунт Гузік.

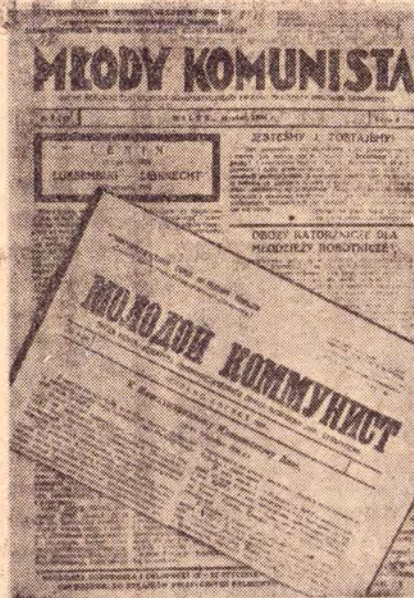
Неад'ёмнай часткай маладзёжнага рэвалюцыйнага руху ў санацыйнай Польшчы была дзейнасць Камуністычнага саюза моладзі Заходняй Беларусі. КСМЗБ стварыў у 1923 годзе свае акруговыя і раённыя камітэты, аформіўся таксама Цэнтральны Камітэт арганізацыі. У канцы 1924 г. узначаліла яго нястомная рэвалюцыянерка Вера Харужая — пазней палітвязень санацыйнай турмы. Яе дзейнасць з'яўляецца слаўнай старонкай у гісторыі беларускага камсамола, выдатна ўзбагачае традыцыі ўсяго рэвалюцыйнага руху ў тагачаснай Польшчы. КСМЗБ няспынна папаўняўся новымі членамі, сярод якіх былі пазнейшыя выдатныя пісьменнікі і грамадска-палітычныя дзеячы. Аб сваім першым сутыкненні з камсамолам у Радашковіцкай гімназіі так успамінае Максім Танк: «...Як нідзе, тут кіпела падпольнае жыццё. Была моцная падпольная камсамольская арганізацыя, з якою ўпершыню я сустрэўся і ў якую ўступіў.» Уступленне М. Танка ў арганізацыю супала з момантам уздыму ў яе працы. А гэты факт быў нават адзначаны пленум ЦК камсамола Польшчы ў 1927 годзе. Ды і наогул ЦК КСМ Польшчы неаднаразова прысвячаў увагу дзейнасці беларускіх камсамольцаў, падкрэсліваючы неабходнасць узмацнення з іх боку барацьбы за свае сацыяльныя і нацыянальныя правы. У 1933 годзе КСМЗБ разгарнуў асабліва шырокую працу, якая ў выніку прывяла да вялікіх палітычных падзей у час шырокага забастовачнага руху на Беласточчыне. Моладзь аказала сур'ёзную дапамогу КПЗБ, якая кіравала гэтымі падзеямі.

Барацьба патрабавала вялікіх ахвяр. Арышты і прыгаворы вырывалі з шэрагаў камсамола яе барацьбітоў. Многія з іх спазналі ўсе жахі дэфензівы, многім не давялося ўжо вярнуцца да сваіх. Значную шкоду арганізацыі прыносілі платныя агенты-правакатары. Не аднаго з іх спасцігла куля правасуддзя, каб абарваць гэтае нікчэмнае існаванне. Вядомым быў замах у судовай зале Сяргея Прытыцкага на правакатара Стральчука ў 1926 годзе ў Вільні, дзе судзіліся яго ахвяры — камсамольцы і камуністы. На жаль, удалося Стральчуку ачуняць з атрыманых ран. Пазней, у гады гітлераўскай акупацыі ў Беластоку ён ізноў узяўся за сваю крывавую прафесію — у гэтым выпадку агента гестапа.

Арышт С. Прытыцкага і вынесены надзвычайным судом прыгавор аб яго пакаранні смерцю выклікаў хвалю пратэстаў у радах камуністаў і камсамольцаў. Масавы рух у абарону барацьбіта прывёў да адмены пакарання і замянення яго турэмным зняволеннем.

Колькі ж можна было б яшчэ прыгадваць фактаў і падзей, адлюстроўваючых слаўныя справы камсамола. Вывучэнне цэлай яго спадчыны будзе не толькі абавязкам гісторыкаў, але і належнай данінай усяго народа, ушаноўваючым памяць гэтых маладых змагароў, часта цалкам безыменных. Іх геройства нараджалася кожнага дня, подзвігі былі штодзённай з'явай. Урэшце цэлае жыццё гэтых людзей было адным вялікім подзвігам. І ніколі не хопіць слоў, каб выказаць увесь глыбокі сэнс такога жыцця. Застаецца нам толькі ў дзень 40-вой гадавіны з дня заснавання Камуністычнага саюза моладзі нізка схіліць галовы перад гэтымі юнакамі і дзяўчатамі — слаўным пакаленнем маладых камунараў.

М. КАНАПАЦКІ

*

Падпольная камсамольская літаратура.

*

БЕЛАСТОЦКАЯ ХРОНІКА

6 сакавіка г.г. у Беластоку быў створаны Літаратурны клуб. Клуб мае аб'яднаць усіх тых, хто можа ўжо выказацца пэўнай літаратурнай працай. Апрача абмеркавання ўласнай творчасці, плануюцца таксама творчыя сустрэчы з вядомымі пісьменнікамі.

*

12 сакавіка ў Доме Партыі адбылося першае пасяджэнне Ваяводскага арганізацыйнага камітэта Музея рэвалюцыйнага руху ў Беластоку. Як вядома з ініцыятывай стварэння такога музея выступіла нядаўна Бюро ВК ПАРП. Музей апрача папулярызатарскіх мэт будзе адначасова выконваць ролю навуковага цэнтра, які павінен спрыяць дакладнаму вывучэнню рэвалюцыйнага руху ў нашым ваяводстве.

На першым пасяджэнні паклікана дзве камісіі: праграмную і арганізацыйную, а таксама выбрана старшыню Камітэта. На свайго старшыню Камітэт выбраў першага сакратара ВК ПАРП, А. Лашэвіча.

*

12 сакавіка ў Тэатры імя А. Вянгеркі выступіў вядомы ў краіне і за граніцай Калектыў песні і танца варшаўскай палітэхнікі.

*

14 сакавіка адбылося Пленарнае пасяджэнне Ваяводскага камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў Беластоку. На Пленуме быў абмеркаваны і зацверджаны справаздачы даклад Ваяводскага камітэта на IX [illegible]аводскую справаздачна-выбарчую канферэнцыю ПАРП.

Савой павёў вушамі. Налепка глянуў наперад, і позірк яго ўпаў проста на дулы вінтовак. На краю паляны стаялі нейкія абшарпаныя людзі. Налепка асадзіў каня, які імчаўся проста на бандытаў. Як толькі ён абернецца да іх спіной, яны пачнуць страляць. Уцячы нельга. Зняць аўтамат з пляча ўжо позна. Налепка спакойна набліжаўся, і бандыты (гэта былі бульбаўцы) былі перакананы, што ён іх не заўважыў. Іх аддзялялі толькі маладыя асіны. Налепка раптам саскочыў з каня і кінуўся ў кусты. Бульбаўцы апамяталіся не адразу, і Налепка паспеў схавацца за тоўсты пень. Адтуль ён і адказаў на стрэлы чаргой з аўтамата. Страляючы, ён адступаў усё далей у лес, а калі азірнуўся, перад ім нечакана выраслі яшчэ два бандыты. «Канец», — падумаў Налепка. Але ў гэту хвіліну пачуўся выбух гранаты. Пульхная зямля пасыпалася за каўнер.

133

Калі Налепка падняў галаву, бульбаўцы ўжо не варушыліся, а ззаду іх стаяў Фёдараў.

— Цябе не зачапіла? — падбег ён да Налепкі і моцна абняў яго. — Паехалі хутчэй.

Налепка толькі цяпер зразумеў усю небяспеку, і халодны пот зрасіў яго лоб.

*

Калі сувязныя вярнуліся і паведамілі, што бульбаўцы збіраюцца выступіць супроць партызан, Фёдараў доўга ўгаворваў Налепку, каб ён адмовіўся ад свайго плана.

Налепка пацісНУЎ камісару руку і ўпэўнена сказаў:

— Паглядзіш, я пераканаю іх. Не так ужо і цяжка павесці славян супроць немцаў.

— Такіх цяжка, Яне, — ціха прамовіў Фёдараў, нахмурыўшы бровы, і выйшаў следам за Налепкам.

— Я пераканаю іх, — паўтарыў Налепка. Ён скочыў у сядло і моцна сціснуў калені. Бэнка дагнаў яго аж каля апошняй хаціны ляснога паселішча.

Дарогай да іх далучыўся чарнявы хлапец на кані.

— Панове чэхаславакі? — запытаў ён у Бэнкі, а Налепка рэзка адказаў:

— Так, чэхаславакі, але не паны.

Юнак у бруднай сарочцы з закасанымі рукавамі здзіўлена глянуў на Налепку:

— Я маю даручэнне прывесці вас да бацькі.

134

— Гэта добра, — сказаў Налепка і прышпорыў каня.

Яны звярнулі з дарогі і доўга блукалі па рэдкім лесе, скрозь які было відаць грэчку і ржышча. Налепку гэта прагулка пачала здавацца падазронай, і ён запытаў у юнака:

— Ты не круці, вядзі нас проста, мы твайго бацьку не ўкрадзём.

Юнак суха кашлянуў, глянуў скоса на Налепку, але нічога не адказаў. Неўзабаве перад імі задымілі коміны хацін пад саламянымі стрэхамі. Ля сяла іх прывітаў доўгі рад нягаленых людзей у папахах.

Налепка саскочыў з каня і пайшоў па пыльнай дарозе. Некаторыя падаліся следам за ім. Калі наблізіліся да вялікай хаты, па спіне Налепкі прабеглі халодныя мурашкі: на паркане былі развешаны чарапы бараноў і валоў. Пад самымі вокнамі стаяла шыбеніца, на якой вісеў барадаты чалавек.

Атаман бульбаўцаў чакаў Налепку ў цёмным пакоі, завешаным іконамі і старадаўнімі пістолямі. У яго былі чорныя, закручаныя ўгору вусы і бліскучая лысая галава. Ён пацісНУЎ Налепку руку, аж у таго косці затрашчалі, і павёў у другі пакой, дзе стаяў накрыты стол, а над сценамі сядзела некалькі вусатых мужчын і тры маладыя жанчыны.

— У нас, украінцаў, ёсць такі звычай, — зморшчыў лоб атаман і падкруціў свой вус, — госця спа-

(Працяг на стар. 7)

135

МОЛАДЗЬ АДЗНАЧЫЛА XX ГАДАВІНУ ППР

Моладзь Беластоцкага, Бельскага і Гайнаўскага паветаў нядаўна арганізавала ўрачыстую акадэмію ў Белавежы прысвечаную XX-годдзю ППР.

Дэлегацыі моладзі злажылі вянкі і кветкі пад помнікам ахвяр фашызму.

У заключэнні акадэміі ў зале кіно «Жубр» выступіў калектыў мастацкай самадзейнасці ЛьЗС з Боцькаў. Пасля адбылася маладзёжная забава.

Тэкст і фота:
Т. Чачкоўскі

НА СЦЭНЕ „СВЕРШЧА"

МЯДЗВЕДЗЬ РЫМЦІМШ ШУКАЕ... ГРЫБОЎ

Прыгожы лес. А ў лесе многа грыбоў і добрых і дрэнных. Але Мішка Рымцімці не адрозьнівае дрэнных ад добрых. Назбіраў кошык мухамораў і цешыцца, што гэта найлепшыя, найпраўдзівейшыя грыбы.

Цудоўная гэтая новая казка, пастаўлена тэатрам лялек «Свершч» у Беластоку. Называецца «Тыматэуш Рымцімці». А для дзяцей сур'ёзнае перажыванне вандраваць так па лесе разам з малым Мішкам і яго цудоўным прыяцелем — сабачкам. Увогуле, гэты разумны, маленькі і клапавухі сабачка бадай найбольш дзецям падабаецца. Больш неапанаваныя з малых гледачоў ахвотна наследуюць тут жа, у зале, яго звонкі брэх.

Адмоўная персона спектакля — гэта ліса — зладзейка, якую аднак перамагае маленькі сабачка.

Цудоўная канцавая сцэна «Школа пад букам», у якой Мішка і яго сябры вучацца адрозніваць грыбы добрыя ад дрэнных.

Вельмі падабалася сцэнаграфія **Ежы Лабаноўскага.**

Рэжысіравала цэласць **Іаанна Пякарская** — рэжысёр і дырэктар тэатра лялек «Свершч». Музыка — **Станіслава Прушынскага.**

Тэатр будзе выступаць у павятовых гарадах, а таксама ў Чорнай Всі, Белавежы, Харошчы, Міхалове, Гарадку, Крынках, Бранску. Значыць, ёсць мажлівасць пабыць на выступленні.

вл.

»У сяброў«

Гэта загаловак зборніка перакладаў паасобных твораў з рускай, беларускай, украінскай, літоўскай і грузінскай паэзіі, аўтарам якіх з'яўляецца Леапольд Левін. Кніга з'явілася ў выданні Літаратурнага выдавецтва ў Кракаве.

Л. Левін — вядомы ў Польшчы паэт і перакладчык неаднаразова ўжо звяртаўся да паэзіі народаў Савецкага Саюза. Яго пераклады змяшчаліся ў літаратурным друку і выходзілі ў зборніках побач з перакладамі другіх польскіх паэтаў. Зараз, маючы ў руках выключна зборнік Л. Левіна, можам пераканацца аб яго сур'ёзным набытку ў гэтай галіне літаратурнай працы, хаця тут і маем толькі частку перакладаў аўтара.

Дык нізку перакладаў вершаў беларускіх паэтаў складаюць Максім Танк, Янка Купала і Якуб Колас. М. Танк прадстаўлены вершамі «Вянок» (твор у гонар рабочых Кракава і Львова, расстраляных паліцыяй у час дэманстрацыі 1936 года), «Каб ведалі», «На Навагрудскай гары», «Рукі маці», «Клубіцца ў полі», «Сто шэсцьдзесят бардаў», «Пяе пясок балтыйскі дзюн»; Янка Купала — вершамі «А хто там ідзе?», «Памяці Мар'і Канапніцкай», «Касцам», «Беларускаму паэту»; Якуб Колас — вершамі «Кліч», «Вецер». Пераклады гэтых твораў вызначаюцца ўдумлівым падыходам Л. Левіна да арыгіналаў, па-майстэрску ўзнаўляюць іх аўтарскую задуму. Урэшце, усе пераклады Леапольда Левіна, змешчаныя ў зборніку «У сяброў», гавораць нам аб яго шырокіх паэтычных магчымасцях. Нас асабліва павінен цешыць той факт, што паэзію змешчаных тут творцаў аўтар вельмі цэніць і любіць і што сярод іх як раз апынуліся прадстаўнікі беларускай літаратуры. Сам жа ж перакладчык гаворыць ва ўступе, што карыстаючыся, менавіта, такім прынцыпам падбіраў да зборніка вершы

М. Канапацкі

ПІШЫЦЕ — ВЫШЛЕМ

У сучасны момант Галоўнае Праўленне Беларускага таварыства ў Беластоку мае на сваім складзе гумарэску Аўгуста Грэгары — «Здарэнне на кірмашы». Выступае ў ёй 9 асоб — у тым ліку 3 жанчыны.

Ёсць на складзе таксама літаратурны мантаж у апрацоўцы Ліды Гурскай, які прысвячаецца аповесці Аляксея Кулакоўскага — «Да ўсходу сонца». (Часы апошняй вайны).

Гэтыя выданні высылаем бясплатна па пісьмоваму запатрабаванню. Незалежна ад гэтага, знаходзяцца яны таксама ва ўсіх павятовых аддзелах нашага Таварыства

(ся)

працяг са стар. 1

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

Тыневічы — 10 га, Вулька Нурэцка — 20 га. Затым шмат павялічваем плошчу пасеваў кармавых.

— Як да гэтага часу абслуга кароўнікаў «з'ядае» найбольш працадзён. Якія прадбачваеце мерапрыемствы, каб спулдзельчая гадоўля была больш рэнтабельнай?

— У Дарожках і Крывой уводзім змеханізаваны давоз і раздзел корму, у Зубрах і Дабромілю — механічнае даенне. Навучаем людзей, а для брыгадзістаў жывёлагадоўлі Краёвая Рада арганізуе двухтыднёвыя курсы.

— Людзі, перш за ўсё аднаасобнікі, наракаюць на няспраўную арганізацыю працы ў некаторых спулдзельнях, што часам даводзіць да паважных гаспадарчых затрат. Як мне вядома ў Лужанах замерзла на полі кукуруза, у Макаўцы парасло збожжа, зложанае ў стагі. Што прадпрыймаеце, каб падобныя факты не паўтараліся?

— Так, з рацыянальнай арганізацыяй працы не ўсюды добра і за гэта прыходзіцца нам чырванець перад грамадскасцю. Але прыведзеных вамі фактаў нельга абагульняць. Гэта адзіночныя выпадкі. Аднак, каб і яны больш ужо не паўтараліся ва ўсіх спулдзельнях, якія маюць 200 гектараў зямлі, устанаўляем штатных, аплачваемых з дзяржаўнага бюджэту кіраўнікоў прадукцыі. Яны асабіста — матэрыяльна і судова — будуць адказныя за спраўную арганізацыю працы і тэрміновае выкананне ўсіх работ. Кіраўніком прадукцыі можа быць чалавек, які мае закончаную прынамсі сярэднюю сельгаспадарчую адукацыю. Уводзім для паасобных спулдзельняў унутраныя правілы, якія акрэсліваюць асновы дысцыпліны працы спулдзельцаў.

— Штосьці накшталт правілаў дысцыпліны ў дзяржаўных прадпрыемствах?

— Можа не зусім, але намагаемся абмежаваць нічым не апраўданую адсутнасць у працы. Не можам дапусціць да паўтарэння не толькі таго роду выпадкаў, якія вы прывялі, але і такіх, які здарыўся, напрыклад, у Вульцы Нурэцкай. Удава Люба Б., будучы членам спулдзельні, амаль цэлае лета працавала ў аднаасобнікаў, а ў час гадовага падзелу вельмі наракала, што ў спулдзельні мала зарабіла. Да гэтага нам нельга дапусціць, бо ў канцы-канцоў такія паводзіны крыўдзяць самых спулдзельцаў і падрываюць аўтарытэт іхняму калектыву.

— Спулдзельцы часта маюць прэтэнзіі да ПОМ-аў па прычыне няспраўнага і нетэрміновага рамонту спулдзельчых машын і сельскагаспадарчых прыладаў.

— Так. Гэтая справа даўно ўжо патрабуе вырашэння. Мы накіроўваемся на стварэнне ў самых спулдзельнях механічна - рамонтных пунктаў. Механічныя майстэрні будзем будаваць яшчэ ў бягучым годзе ў Крывой, у Васьках і ў Тымянцы.

— Гэта ўсё, аб чым мы дагэтуль гаварылі, датычыла непасрэдна спулдзельчай прадукцыі. Аднак чалавек жыве не адзіным хлебам. Тым больш, што да вясны яшчэ шмат часу.

— У добрага гаспадара працы заўсёды хоць адбаўляй, але слушна, не самай працай чалавек жыве. Мы зараз масава праводзім прафесіянальнае спецыялістычнае абучэнне на шматлікіх курсах. Вучацца амаль усе: і старшыні, і бухгалтары, і трактарысты, і брыгадзіры. Тры спулдзельні — Вулька Нурэцкая, Дарожкі, Крывая — прымаюць удзел у конкурсе «Культурна, прыемна, вясёла», які пад канец мінулага года аб'явіў тыднёвік «Спулдзельня прадукцыйная». Конкурс гэты сваімі рамкамі ахоплівае шырокі маштаб грамадска-культурных мерапрыемстваў. На лета прадбачваецца шмат цікавых мерапрыемстваў спартыўнага характару. Арганізаваць іх будзем супольна з такімі арганізацыямі, як ЛьПЖ, ЛьЗС, ЗМВ.

— Што хацелі б Вы, таварыш старшыня, сказаць у адрас сялян гаспадаруючых самастойна?

— Перш за ўсё тое, каб як найхутчэй знайшліся яны ў нашай супольнай сям'і.

Гутарыў: **В. РУДЧЫК**

КАБ ЗМЕЛІЯРАВАЦЬ...

Жыхары многіх вёсак са спакойным сэрцам чакаюць, што вось-вось дзяржава праўдзе ім меліярацыю на патрабуючых гэтага сенажацях або пашах. Але трэба ведаць, што нават планавую меліярацыю г. зн. на большых комплексах зялёных угоддзяў дзяржава можа праводзіць, калі ёсць надзея на іх загаспадараванне. А гарантыю на загаспадараванне змеліяраваных сенажацяў можа даць водная суполка. Таму першай умовай на правядзенне меліярацыі павінна быць арганізаванне воднай суполкі ў вёсцы. Апрача гэтага паводле новых законаў трэба, каб звыш 50% уладальнікаў незмеліяраванай сенажаці ці пашы ўнесла да сваёй павятовай рады нарадовай прашэнне і задэкларавала свой удзел у меліярацыйных коштах у ліку 25% цэласці коштаў.

Толькі пры выкананні вышэй пададзеных умоў павятовая рада можа прыступіць да правядзення меліярацыі.

М. К.

1000 на лозунг

Нам, на Беласточчыне, патрэбна зараз, ужо 600 школьных будынкаў. 600!

У бягучай пяцігодцы (1961—65) дзяржава прызначыла на школьнае будаўніцтва на Беласточчыне звыш 646.000.000 злотых.

За гэтую суму будзе ў нас збудавана да 1965 года 267 школьных будынкаў.

267, а ўжо зараз нам вельмі прыдалося б 600 будынкаў.

Значыць 350 школ будзем будаваць потым, за 5 ці больш год. 350 мясцовасцей толькі на Беласточчыне яшчэ праз 5 год не будуць мець у сябе школы.

Значыць велізарная сума — 646 мільёнаў злотых — гэта станоўча мала для нас на школьнае будаўніцтва. Нашы патрэбы ў школах непараўнальна большыя.

Сума 646 мільёнаў зл. — з'яўляецца максімальнай, якую можна было выдзеліць на школьнае будаўніцтва з агульнага бюджэту ваяводства, не хочучы нарушыць правільнага функцыяніравання гаспадаркі ваяводства. **Больш даць нельга было!**

А нам вельмі патрэба было б 2 мільярды. А мы былі б рады, каб хоць крыху больш школ нам хутчэй збудавалі. Яны ж так патрэбны. І як найхутчэй.

І так, чытач, дайшлі мы да крыніцы нараджэння найбольш папулярнага ў апошнім часе і найбольш уданага лозунгу: 1000 школ на 1000-годдзе Польскай дзяржавы.

Лозунг, які закладае два магутныя аспекты, які дае дзве вялікія карысці: 1) памяншае за пяцігодку вялікі дэфіцыт у школах на 1000, і 2) па-сапраўднаму, у спосаб як найбольш відавочны і ганаровы адзначае 1000 год жыцця нашай дзяржавы.

Лозунг быў партыяй кінуты ў народ. І лозунг упаў на добры грунт, ураджайны. Замяніўся ў штодзённае жыццё 30-мільённага народа. Яго рэалізацыя сталася амбіцыяй народа. Лозунг стаўся жыццём. У цэлай краіне ўжо пабудавана больш чым 350 школ 1000-годдзя. У будове далейшыя 500 школ.

Але нашае ваяводства, Беластоцкае, на апошнім месцы ў краіне ў зборы грошай на Грамадскі фонд будовы школ 1000-годдзя.

А ў Беластоцкім ваяводстве першымі ад канца з'яўляюцца паветы: Сакольскі (20 месца), Бельскі (19 месца) Сямяціцкі (17), Гайнаўскі (15), Беластоцкі (12), Дамброўскі (11).

А першымі ад пачатку (падаю для цікавасці і раздумаў) Граева (1), Элк (3), Голдап (4).

За 1961 год (калі дзяліць асяроддзямі) амаль усе асяроддзі выканалі свой план збору ў 100%. Некаторыя асяроддзі перакрочылі (рабочыя, спулдзельчасць). І толькі сяляне выканалі свой план у 59,2%!

Сяляне — людзі, якіх дзеці, як не гавары, вучацца ў найгоршых умовах. Для вёскі найбольш патрэбныя школы, і ў

З настаўніцкай канферэнцыі

БЛІЖЭЙ СПРАЎ ВЁСКІ

У канцы лютата г. г. адбылася ў Паўночным Востраве канферэнцыя настаўнікаў з беларускага асяроддзя Сакольшчыны.

Нягледзячы на вельмі дрэнныя ўмовы надвор'я (завеі, засыпала снегам дарогі) на канферэнцыю ў Паўночны Востраў прабралася каля 40 настаўнікаў.

З дакладам на тэму «Роля настаўніка ў жыцці беларускай вёскі» выступіў прадстаўнік ГП БГКТ — Уладзімір Паўлючук.

Даклад зацікавіў прысутных. Забіраючы голас у дыскусіі, настаўнікі падкрэслівалі неабходнасць спалучэння педагагічна - выхаваўчай дзейнасці ў школе і пазашкольным асяроддзі. Не можа быць добрых вынікаў школьнага навучання без адпаведнага ўздзеяння школы і настаўніка на асяроддзе. Настаўнік не можа абыякава адносіцца да жыцця вёскі.

Малады чалавек, каб стаць сапраўдным патрыётам сваёй айчыны, абавязаны кахаць сваю вёску, аколіцу, добра ведаць мінуўшчыну і традыцыі роднага кута.

А на Сакольшчыне, як выказваліся настаўнікі, не заўсёды найлепш выглядаюць гэтыя справы.

У заключэнні канферэнцыі адбылася настаўніцкая вечарынка. Іграў маладзёжны аркестр з Каменкі. Настаўнікі цёпла ўспрынялі на вечарыне інструктара ГП — Янку Беразаўца, які прачытаў свае вершы.

За добрую арганізацыйную падрыхтоўку канферэнцыі належаць словы падзякі гаспадару мясцовай школы — Мар'яну Філановічу. (вб)

З жыцця Варшаўскага аддзела БГКТ

Праўленне Аддзела БГКТ у Варшаве на сваім чарговым пасяджэнні, якое адбылося 16 лютага г.г., зацвердзіла план працы Аддзела на 1962 год. У прынятым плане працы прадугледжана даклады на розныя тэмы, літаратурныя вечары, аўтарскія сустрэчы, інфармацыі аб працы нацыянальных таварыстваў у Польшчы, экскурсіі. Адсутнічала мастацкая самадзейнасць. Таму пастанавілі стварыць пры Аддзеле вакальную і танцавальную групы. Гэтымі мастацкімі калектывамі будзе кіраваць сябра Яраслаў Шульц.

* ✲ *

16 лютага г.г. у памяшканні Варшаўскага аддзела Беларускага Таварыства адбыўся аўтарскі вечар старшыні Літаб'яднання Алеся Барскага. Паэт прачытаў сваю новую цікавую паэму «Мікола», якая атрымала першую ўзнагароду ў распісаным Таварыствам конкурсе на мастацкія творы для дзяцей і некалькі вершаў. Адбылася дыскусія над прачытанымі творамі. Гэты вечар Алесю Барскаму быў надта працавітым. Трэба было злажыць аўтографы на сарака экземплярах свайго зборніка «Белавежскія матывы», на які чакалі, прысутныя на вечары, паклоннікі паэзіі Алеся Барскага.

* ✲ *

На пасяджэнні існуючага пры Аддзеле дыскусійнага клуба 23 лютага г. г. мгр. Юры Туронак выступіў з дакладам: «Перспектывы эканамічнага развіцця Беларускай ССР». У дыскусіі над добрым дакладам забіралі голас многія сябры, якія жыва цікавяцца эканомікай Савецкай Беларусі. В. Ш.

Латарэйныя ўзнагароды за продаж збожжа

За звышпланавы продаж па вольнарынковай цане збожжа дзяржаве аддзел гандлю Павятовай Рады нарадовай у Гайнаўцы ўстанавіў талоны да ўдзелу ў латарэйным выігрышы ўзнагарод. За кожныя 200 кг прададзенага дзяржаве збожжа атрымаецца 1 талон, які дае магчымасць прыняць удзел у латарэйным выігрышы рэчавых і іншых узнагарод.

Першае лясаванне ўзнагарод адбылося ў канцы снежня м.г. Лёсы раздзяляла 99 талонаў. Разлясавана 6 рэчавых узнагарод (плугі і ручныя гадзіннікі), уфундаваных Павятовым Саюзам гмінных спулдзельняў у Гайнаўцы і 9 талонаў на пакупку матацыклаў маркі «ВСК» і «ВФМ» уфундаваных аддзелам гандлю. Найлепш пашанцавала тады Пятру Плеве (с. Рыгора) з вёскі Істок, які выйграў плуг і талон на матацыкл. Але ён прадаў найбольш збожжа, бо 1000 кг.

Наступнае лясаванне ўзнагарод па талонам атрыманым за звышпланавы продаж збожжа ў Гайнаўскім павеце адбудзецца ў сакавіку. Сяляне набылі ўжо звыш 115 талонаў. Яшчэ няпозна набываць далейшыя талоны.

М.К.

1000 і жыццё

пераважнай большасці на вёсцы яны будуюцца і будуць будавацца. Нават з гэтых 41 школ-помнікаў на Беласточчыне толькі 5 прызначана для горада, рэшта для вёскі.

А сяляне ў палове выконваюць план складчын на школы. Як гэта вытлумачыць, і ці ўвогуле якое - небудзь вытлумачэнне апраўдае такі факт? Я не буду гэтым займацца ў сваім артыкуле. Хачу, каб чытачы самі гэта зрабілі.

У далейшым, гаворачы аб рэалізацыі лозунгу, трэба сказаць, што так нізкае выкананне плана сялянамі мае ўплыў на нізкае выкананне плана ў скалі ваяводства, і спіхнула яго на апошняе месца ў краіне.

Свой агульны план нашае ваяводства за 1961 год выканала толькі ў 85%.

На Беласточчыне ў пяцігодцы мае быць пабудавана 41 школа-помнік Тысячагоддзя. 11 школ-помнікаў мы ўжо пабудавалі. 14 будуецца. У 1962 годзе пачнецца будова трох далейшых школ - помнікаў, між іншым Агульнаадукацыйнага ліцэя ў Дуброве.

Паветы — перадавікі ў зборы на СФБШ атрымліваюць **узнагароды ў выглядзе будовы дадатковых школ у даным павеце.** Напрыклад, ва ўспомненым Граеўскім павеце, які за 1961 год заняў першае месца, у 1962 годзе пабудуецца 2 школы дадаткова, акрамя запланаваных. Што ж, варта. А другім паветам варта за такую ўзнагароду пасляшацца выперадзіць Граева.

Акрамя таго **мясцовасці, якія выконваюць свае планы збору, маюць права першынства будовы ў сябе школы, і не толькі школы - помніка,** але і школы за дзяржаўныя грошы.

На заканчэнне некалькі радасных сказаў аб удзеле школьнай моладзі ў вялікай грамадскай акцыі «1000 школ на 1000-годдзе».

Ужо сам факт, што школьнікі ўключыліся ў акцыю, цешыць. Тым больш трэба цешыцца, што школьнікі нашага ваяводства свой план выканалі ў 139,8%. Яны за 1961 год сабралі 1.399.000 зл. За насенне раслін, за лекавыя расліны і кветкі для аптэк, а мо' і не з'еўшы цукерку за 10 грошы — усё збіралі і складалі, складалі на школу, для сябе, для другіх дзяцей. Нельга не хвалявацца сардэчна такой паставе нашых школьнікаў і не цешыцца з такой свядомасці недарослых яшчэ людзей. І нельга не падкрэсліць таксама вялікай заслугі **і тут нашых настаўнікаў — клапатлівых арганізатараў акцыі ў школе.**

А найлепш аднеслася да збору на СФБШ школьная моладзь у паветах: Дуброўскі (1 месца) (параўнайце са зборамі сялян), Сакольскі (2), Бельскі (3). Някепска выпалі і: Беластоцкі (7), Гайнаўскі (9).

Зусім інакш дзеці, чым бацькі. Зусім наадварот. А 1962 год — якім ён будзе і ў адных і ў другіх?

ВЕРА ЛЕЎЧУК

І НА ВЁСЦЫ МОЖНА ВУЧЫЦЦА

Хутка бяжыць час, а з ім мяняецца свет, мяняюцца і людзі. Будучы вучнем пачатковай школы, здарыўся мне такі выпадак. Іду я летам на поле. Побач дарогі жнуць людзі.

— Дапамажы Божа!

— Дзякуем, дзякуем. А дзе гэта ты, Валодзенька, ідзеш?

— На поле, дзядзька. Лета, трэба бацькам дапамагчы, — адказваю ім.

— Дык дзе ж ты будзеш дапамагаць у такіх працах. Няхай гэта тыя робяць, што думаюць заставацца ў хаце, на вёсцы. Ты пойдзеш вучыцца ў горад, і ўсё гэта непатрэбным будзе. А я свайго сынка нікуды не пушчу. Навошта яму навука. На вёсцы і так араць патрапіць. Мой бацька распісацца не патрапіў і нейк жыў, дык пражывуць яго і ўнукі.

З тым пайшоў я далей, раздумваючы словы свайго размоўцы. Аднак не мог згадзіцца з тым чалавекам. Мне хацелася, каб на вёсцы былі разумныя, культурныя людзі, каб не насілі пісаць прашэнняў да другіх. Ішлі гады. На вёску стала даходзіць культура. У хатах жыхароў Сухініч грае радыё, людзі з кожным днём чытаюць больш кніжак і газет. На полі штогод больш жнярак, касілак, сеўнікаў. Восенню ў гумнах гучаць малацілкі. Адмяніліся ў вяскоўцаў дрэнныя погляды аб вартасці штучных угнаенняў. Разам з тэхнічным развіццём патрабуюцца маладыя кадры, азнаёмленыя з сучаснымі формамі гаспадаркі. Да гэтага часу вучыўся толькі той, хто меў магчымасці, а другія заставаліся на вёсцы, скончыўшы ў найлепшым выпадку VII класаў пачатковай школы. Зараз усё гэта змянілася. 2.XI.1961 г. у Сухінічах адкрылі школу сельгаспадрыхтоўкі. Кіраўніком яе з'яўляецца Чэслаў Ляшук, выкладае ён польскую мову, Людміла Ярошук вучыць матэматыкі, спецпрадметаў вучыць Надзя Баркоўская. Першы клас налічвае 30 асоб. Гэта ўсё моладзь. Перадавым вучнем з'яўляецца Кастусь Маліноўскі. Навука адбывацца будзе два гады. Дае яна магчымасці паступіць далей вучыцца ў Тэхнікум з залічэннем 8-га класа. Пройдзе некалькі год, і на вёсцы будуць людзі, якія ў сваёй прафесіі стануць майстрамі.

У. Ц.

Самадзейнікі са Старога Ляўкова

Гурток самадзейнікаў у Старым Ляўкове добра распланаваў сваю працу над падрыхтоўкай новай праграмы. Дзякуючы вялікай ахвоце моладзь праз кароткі час звывучыла многа розных песень, танцаў, вершаў і г.д. Са сваёй праграмай стараляўкоўскі гурток самадзейнікаў выступае ў сваёй роднай вёсцы. Выступаючы перад сваімі аднавяскоўцамі, самадзейныя ляўкоўскія артысты хваляваліся. Яны стараліся, каб як мага найлепш выканаць свае ролі і каб выступленнем сваім задаволіць прысутных. Але ўсё адбылося добра. Зала прышкольнай святліцы была запоўнена да апошніх месц. Песні, музыка і танцы спадабаліся прысутным. Неўзабаве самадзейнікі выехалі са сваёй праграмай у другія вёскі. Гурток наведаў вёску Баршчэва, каля Міхалова, дзе былі горача прыняты насельніцтвам вёскі. Хаця выступленне было пазнавата, але гэта не стала перашкодай для жыхароў Баршчэва. Кожны пункт праграмы суправаджаўся бурнымі воплескамі. Сярод салістаў вылучаліся М. Сухадола і Валя Саевіч. Прысутнічала каля 200 гледачоў. Усе шчыра дзякуюць за цёплы прыём. Думаю, што стараляўкоўскія самадзейнікі не раз наведаюць яшчэ сваіх сяброў з Баршчэва. Яны запомнілі шчырую падзяку і запрашэнне ад усіх: «Дзякуем за выступленне, прыязджайце яшчэ да нас!» У сваю чаргу і нашыя самадзейнікі прасілі наведаць Старое Ляўкова. У Баршчэве таксама існуе гурток самадзейнікаў.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

Фальклор Беласточчыны

ЧАМУ ЧЭРЦІ ЦЯПЕР У ХАТАХ НЕ ВОДЗЯЦЦА

(КАЗКА З ГАЙНАЎСКАГА ПАВЕТА)

Кажуць жа людзі: салдат не баіцца і пекла. Мо' к сённяшнім салдатам гэта і не падыходзіць, але вось к даўнейшым — дык напэўна. Бо што і ні кажы, салдат не бядак: шапка на макушку, шабелька на брушку, вус закручоны, бот пачарнёны. Але не так то весела калісь салдатам было. Вядома ж, у каго грошай кашэль, таго не адзявалі ў шынель. А ў каго грошыкаў гэтых самых нямашака, дык тады яму было чырвонай шапкі не мінуць. І служылі ж тады не год і не два, а дваццаць пяць год у войску гаравалі.

Вось і варочаўся адзін салдат з войска дадому, адслужыўшы дваццаць пяць год. Ішоў-ішоў, а тут і вечарэць стала. Зайшоў ён у сяло і просіць аднаго гаспадара, каб той яму ноч скаратаць пад страхою дазволіў. Гаспадар згадзіўся і кажа:

— Бач, браце-салдаце, хаты ў мяне дзве. Адна старая-старусенькая вокнамі ў зямлю ўрасла. Цеснавата нам у ёй будзе. Але вунь новая мая хата стаіць. Мы ў ёй не жывем. Ты там і пераначуеш.

— А чаму ж вы гэта ў новай хаце не жывеце? — пытаецца салдат.

— Нячысты, браток, завёўся там. Усю ноч навылёт па гары ходзіць, стукоча ды грукоча. Дзе там чалавеку ўжыць, — разбедаваўся гаспадар.

— Нічога, — кажа салдат, — больш грукацець не будзе. Ты дай толькі мне люстэрка і мыла. Я з ім хутка паладкую.

Сказана — зроблена. Завёў гаспадар салдата ў новую хату і люстэрка і мыла яму даў. Хату на засаўку, а сам у старую вярнуўся.

Зайшоў салдат у новую хату, запаліў лучыну на пяколку, паставіў люстэрка на стол і сеў перад ім, сваю сівую бараду гладзячы. Узяў мыла ды брытву і пачаў брыціся. Абрыў адну палавіну і да другой прыступае, ажно бачыць: на печы з-за коміна выглядае чорт. Выглянуў раз, другі і трэці, а салдат і віду не падае, сядзіць перад люстэркам і за чортам сочыць. Тады чорт — скок з печы і да салдата:

— Ці можаш і мяне ты зрабіць такім маладым, як сябе цяпер зрабіў? — пытаецца.

Салдат глянуў на касматае чортава рыла, падумаў і кажа:

— Магчы то магу, але на тваю шэрсць мяшок мыла, добры серп ды вяроўка спатрэбіцца.

Зашумела — загула і, як ні бач, чорт з мяшком мыла, сярпом і вяроўкаю з'явіўся.

— Ну, — кажа салдат, — цяпер слухай мяне і не супраціўляйся.

— Добра, — згадзіўся чорт.

Салдат мігам паклаў чорта на лаву. Прывязаў яго моцна вяроўкаю і пачаў рыхтавацца да брыцця. Разрабіў у чыгуне мыла і, узяўшы з-пад парога дзяркач, пачаў мыліць нячыстага. Мыліў-мыліў, аж чорт увесь стаў белы, як снег. Намыліўшы, схапіў серп і давай чортаву шэрсць разам са скураю скрэбці. Салдат скрабе, а чорт і вые і просіцца:

— Салдаціку, даражэнькі, пусці мяне, міленькі! Не хачу я маладым быць...

Салдат жа скрабе і прыгаворвае:

— Так вось табе, чортава скура, людзей страшыць ды па-за печчу шляцца...

Аскроб яго дачыста, толькі адны косці асталіся. А потым адпусціў вяроўку і кажа:

— А цяпер гайда, каб твайго і духу тут не было.

Чорт бух у комін — толькі сажа пасыпалася ды на падворку загуло, быццам завіруха ў лютаўскую ноч.

Праспаўся салдат спакойна, а на раніцу расказаў аб усім гаспадару. Маліўся — дзякаваў той салдату, сала-каўбасы ў торбу на дарогу салдату даў, а сам хутчэй са старою сваёю ў новую хату перабраўся. Жылі яны ў хаце век дажывалі, але чорта і слыху нідзе не было.

З таго часу ўсе чэрці з людскіх хат вывеліся, баючыся, каб іх хто не абрыў, як той салдат калісьці.

Апрацаваў **Алесь Чабор**

РОСТ, ГАДЫ, ВАГА

Нармальная вага чалавека ўстанўліваецца ў залежнасці ад яго полу, гадоў, росту і формы шкілета. Так, вага 29-гадовага мужчыны ростам у 1 м 70 см. павінна быць 66 кг і 200 грам. Калі ён важыць 77 кг, дык гэта значыць, што яму ўжо пагражае паўната (сытасць).

Паўната — празмерная сытасць, прадстаўляе сабою хваробу, да якой неабходна адносіцца вельмі сур'ёзна. У ЗША было праведзена медыцынскае даследванне сярод 263 тыс. жыхароў. Гэтае даследванне паказала наступнае:

Да 25 год як у поўных людзей так і ў людзей з нармальнай вагой шансы на працяжнасць жыцця аднолькавы.

Аднак звыш 25 гадоў паміж імі заходзіць розніца, якая з гадамі ўзрастае. Пасля 45 год лішняя вага ў 11 кг уменшвае на 25 працэнтаў магчымасць поўнага чалавека дасягнуць працяжнасці жыцця чалавека з нармальнай вагой, а 23 лішніх кг. зводзяць гэтую магчымасць да палавіны.

Такія хваробы, як артэрыясклероз, гіпертанія і дыябет заўважваецца ў два разы часцей у поўных людзей чым у людзей з нармальнай або з ніжэйшай вагой. Тыя, якія цярпяць на празмерную паўнату на 13% больш захворваюць на ангіну і на 11% на рака.

Чым тлумачыцца гэтая нездаровая паўната? Калорыі, якія прымаюцца ў выглядзе ежы некаторымі людзьмі расходваюцца не поўнасцю, а ўтвараюць тлушчавую перагрузку. Лішняя паўната тлумачыцца ненармальным функцыянаваннем складанай сістэмы, рэгулюючай вагу цела, дакладней, аб'ём тлушчавых адкладанняў. Гэта прыводзіць да таго, што поўны чалавек працягвае адчуваць пачуццё голаду, нягледзячы на тое, што патрабнасць яго арганізма ў калорыях ужо задаволена.

Для таго, каб пазбавіцца лішняй вагі, неабходна перш за ўсё арганізаваць правільны рэжым харчавання.

Падлічана, што чалавек павінен атрымоўваць па 30 калорыі на кожны кілаграм сваёй вагі. Гэта значыць, што чалавек, які важыць 70 кг, павінен атрымоўваць у дзень 2100 калорыі. Для поўнага, гэта лічба павінна быць уменшана ўдвое — па 15 калорыі на кг.

Прынята лічыць, што адзін кілаграм вагі адпавядае 3200 калорыям, гэта значыць, калі чалавек адказаў сабе ў 3200 калорыях, ён губляе 1 кг вагі.

Аднак агранічаць колькасць калорыі трэба разумна. Трэба памятаць аб тым, што жадаючы пазбавіцца ад тлушчавай перагрузкі можна затрымаць доступ дастатковай колькасці калорый да мышачных тканей, калі б няправільна арганізаваць рэжым харчавання.

У першую чаргу трэба рэзка агранічыць спажыванне тлушчу і цукровых рэчываў. На бялкі гэтае агранічэнне не распаўсюджваецца. Поўным людзям прапануецца наступны рэжым: 200 грам мяса (40 грам бялка), 30 грам сыру (10 грам бялка), 600 грам гароднiны (зеляніны), 100 грам свежых фруктаў і 8 грам масла.

На гэтых табліцах даюцца правільныя суадносіны між гадамі, вышынёй і вагой. Знайшоўшы на табліцы свой рост (злева) і колькасць год (зверху) лёгка акрэсліць, колькі павінен важыць.

ЖАНЧЫНЫ

ВОЗРАСТ / РОСТ	15-19 кг	20-24 кг	25-29 кг	30-34 кг	35-39 кг	40-44 кг	45-49 кг	50-54 кг
1,825	70,300	71.200	72.100	73.500	74,800	76.700	78,500	80,200
1,80	68	69.400	70,300	71 700	73.500	75,300	77,100	78,900
1,775	65,800	67,600	69	70,300	72.100	73.500	77,100	77,100
1,75	64	65,800	67.100	69	70.800	72.100	75,300	73,300
1,725	62,600	64	65,300	67,100	69	70,300	73,500	73,500
1,70	60.800	62.100	63.500	65.300	67.100	68.500	71,200	71,200
1,675	59	60,300	61.700	63.500	65.300	66.700	68,500	69
1,65	57.100	58.500	59,900	61.700	63,500	64,900	66,200	67,100
1,625	55.800	57.100	58.500	59,900	61.700	63	64.400	65,300
1,60	54.400	55,800	56,700	58	59.900	61,700	63	64
1,575	53	54.400	55,300	56.700	58.500	60.300	61,700	62,600
1,55	51.700	53	54.400	55,800	57.100	59	60,300	61.200
1,525	50.800	52.200	53.500	54,900	56,200	58	59.400	60,300
1,50	49.900	51.300	52.600	54	55.300	57.100	58.500	59.400

МУЖЧЫНЫ

ВОЗРАСТ / РОСТ	15-19 кг	20-24 кг	25-29 кг	30-34 кг	35-39 кг	40-44 кг	45-49 кг	50-54 кг
1,96	78.500	80.700	84.800	87	89,400	91,200	92,500	93
1,875	76.200	78,500	82.100	84,400	86,600	88	89.400	89.800
1,85	73,900	76.200	79,400	81.600	83.500	84,800	86.200	86.600
1,825	71.700	73,900	76,700	78,900	80.700	82.100	83	83.500
1,80	69,400	71,700	73,900	76,600	78	79,400	80,300	80.700
1,775	67,100	69,800	71,700	73,900	75,700	76,700	77.600	78
1,725	63,500	66,200	68	69.900	71,200	72,100	73	73.500
1,70	61,700	64.400	66,200	67,600	68,900	69,800	70.800	71.200
1,675	59,900	63	64.400	65,800	67.100	68	68,900	69.400
1,65	58.100	61.200	62,600	64	65,300	66,200	67,100	67,600
1,625	56,200	59,400	60,800	62,100	63.500	64,400	65.300	65,800
1,60	54,900	57,600	59,400	60,800	61,700	63	64	64,400
1,575	53.500	56,200	58	59,400	60.300	61,700	62,600	63
1,55	52.200	54,900	57,100	58,500	59,400	60,800	61,700	62.100
1,525	51,300	54	56,200	57,400	58.500	59,900	60,800	61.200

БЕЗ ВАДЫ

Жыхары Перу гавораць, што Ціхі Акіян у іх «амаль за парогам». Аднак у многіх раёнах краіны ўвесь час не хапае вады: прэсная вада да піцця тут з'яўляецца вялікаю каштоўнасцю. Асабліва цярпяць ад недахопу вады жыхары гарадскіх акраін. Невыносныя ўмовы работы на плантацыях англійскіх і паўночнаамерыканскіх землеўладальнікаў змушаюць сялян да уцякання ў прамысловыя цэнтры.

У Арэкіпа, другім па велічыні горадзе Перу, лік жыхароў за трыццаць год павялічыўся з трыццаці двух да дзвесце пяцьдзесят тысяч. А вадазабеспячэнне асталося такім, якім было. Блізка восемдзесят тысяч перасяленцаў жывуць ва ўбогіх хацінках на ўзгорках кругом горада. Паўвысахшыя калодзежы не могуць забяспечваць вадою ўсіх жадаючых. «Выдача» вады адбываецца на працягу некалькіх гадзін у акрэсленыя дні тыдня.

Яшчэ з вечара жыхары гэтага горада займаюць чаргу ля калодзежа, спадзеючыся раніцай напоўніць сваі бідоны і каністры. Калі знікае тонкая вадзяная струя, у чарзе нярэдка паяўляюцца спрэчкі. Гэтым людзям цяжка дастаецца не толькі хлеб, але і вада.

ДАМАШНІЯ ЛЕКАВЫЯ ПАРАДЫ

Адвар з чорнага бэзу і мёду

1 шклянка вару
1 лыжка сушаных пладоў бэзу
1—2 лыжкі мёду

Бэз улажыць у вар, крыху падкіпяціць, пасля адстаіць, а калі нацягне, адцадзіць, а пасля падагрэць зноў і асаладзіць мёдам. Падаваць у час сільнай прастуды і грыпу.

Р. Галёнка

ТЭХНІКА

У руках у дзяўчыны, якую вы бачыце на здымку, маленькі радыёпрыёмнік на паўправадах. Ён зроблены ў Чэхаславакіі ў 1960 годзе і працуе на сонечнай энергіі.

Батарэйка ператварае сонечную энергію ў электрычную і служыць крыніцай энергіі для прыёмніка.

Геафоны — чуллівыя прыборы здольныя рэагаваць на найменшыя хістанні глебы. У шахтах яны папярэджваюць аб небяспецы выкідаў газу. Нядаўна ў СССР пры дапамозе геафонаў была прадухілена аварыя на шахце «Малады Камунар» (Данецкі басейн).

4,5 міліметра — такі дыяметр паказанага на здымку новага кабеля. Ён прызначаны для геафізічных даследванняў буравых скважын. Браня кабеля вытрымоўвае груз у 600 кілаграмаў, ізаляцыя — нагрэтая да 200 градусаў «С» пры напружанні 1650 вольт.

ЦІ ВЕДАЕЦЕ ВЫ?

...што ў нашай атмасферы 28.000.000 тон пылу, які пастаянна прыцягваецца ў атмасферу з сусветнай прасторы. Касмічны пыл паступова асядае на паверхню зямлі.

*

...што ў Антарктыдзе столькі лёду, што ім можна пакрыць усю паверхню зямнога шара слоем таўшчынёй 85 метраў.

*

...што 26 ліпеня 1958 года на станцыі «Усход» у Антарктыдзе савецкімі вучонымі зарэгістравана тэмпература мінус 87,4 градуса. Гэта самая нізкая тэмпература, якая назіралася на зямным шары.

*

...што сто мільёнаў атамаў, размешчаных ланцужком, зоймуць не больш 1 см у даўжыню.

*

...што сярэдняя гадавая тэмпература паветра ў Еўропе за апошнія дзесяцігоддзі ўвесь час павышаецца. У выніку ледавікі Скандынаўскага паўвострава адступаюць з хуткасцю некалькіх соцен метраў за год.

*

...што звычайны пчаліны вулей улетку можа быць жыллём для шасцідзесяці тысяч пчол.

*

...што вынайдзен рэактыўны рухавік у дапамогу альпіністам. Яго надзяваюць разам з поясам. Дзякуючы рухавіку чалавек можа рабіць скачкі без разбегу даўжынёй 10 метраў або бегчы на працягу дзесятка секунд з хуткасцю 55 км за гадзіну.

Мне мінула 18 год. Ужо тры гады кахаю аднаго хлопца. Але ніхто, нават ён, аб гэтым не ведае. Калі ён на нейкі час выехаў на работу, мне цяжка было яго дачакацца, хацелася паглядзець на яго і пагаварыць з ім.

Мяне хвалюе яшчэ адна справа. Я паходжу з беднай сям'і, а ён з багатай. Што сказала б яго сям'я, калі б ён пачаў са мною дружыць? Дарагое Сэрцайка, як даведацца, ці я яму падабаюся, ці ён можа пакахаць мяне.

Оля
Гайнаўскі павет

Як даведацца, ці ты яму падабаешся, — гэта справа нескладаная. Гэта кожная дзяўчына можа адчуць у размове з маладым чалавекам, у яго адносінах да сябе.

А ці можа ён пакахаць цябе, гэта ўжо справа больш складаная. На маю думку ён не пакахае цябе. Аб гэтым няма што нават думаць. Калі ты кахаеш яго ўжо тры гады, і за тры гады ён не звярнуў на цябе ўвагі, значыць справа безнадзейная. Часта так бывае, што хто нам падабаецца, мы яму не падабаемся, і наадварот. Але прыйдзе час, сустрэнеш ты такога чалавека, які пакахае цябе, а ты яго, і гэта не будзе нікому таямніцай.

СЭРЦАЙКА

ЛАСІНКА БУДЗЕ ЯК ГОРАД

Яшчэ некалькі год таму людзі ў Ласінцы гаварылі: «У Ласінцы нічога добрага не было і не будзе». Але пераліčыліся. Ужо ў 1961 годзе Ласінка пачала ўставаць на ногі. Закончылася пабудова святліцы і рамізы. Пакуль што яны ў суровым стане, але калі павятовыя ўлады не забудуць пра нас, то мо' ў гэтым годзе пабудова закончыцца поўнасцю. У 1961 годзе пабудавана ў нас агранамоўку, якая на пачатку гэтага года ўступіла ў строй. Гэта прыгожы будынак, бо будавалі яго не кепскія майстры: Пятрусь Жукавіцкі і Янка Юзвюк.

Ад 1960 года існуе ў Ласінцы сельгасгурток. Але слаба развіваецца. Былы аграном не клапаціўся, каб загаспадараваць зямлю. А было ў нас 30 га аблогаў. Рос на іх пераважна асот. Бывала, як зацвіце, як запыліць, а агроном стаіць і любуецца як асот засявае суседнія палі. Цяпер ён у арміі. Мабыць па начах яму яшчэ сніцца гэты асот.

Цяпер агроном новы. Ён кажа: «У мяне асату не будзе». «Пабачым», — кажуць сяляне.

З іншых пабудоў, у нас амаль ужо выкапаны будынак новай крамы. У 1962 годзе вёска будзе электрыфікавана. Плануецца таксама пабудова пункта аховы здароўя.

Адно ў Ласінцы замерла — мастацкі гурток. А быў ён вельмі жывы. Неабходна яго абудзіць. Толькі не вядома, хто гэта мае зрабіць.

Янка Плева
Ласінка, Гайнаўскі павет

НЯШЧАСЦЕ ГАЛЕНКІ

У вёсцы Лапухоўцы (Гайнаўскі павет) жыве Галёнка, старэйшы чалавек, які вельмі любіць гарэлку. Аднойчы прыйшоў ён у Катлоўку да свайго сябра Васіля Іванюка. Прынёс ён бутэльку гарэлкі, і яны пачалі піць. Напіўшыся, разышліся. Васіль пайшоў спаць, а Галёнка пайшоў паўлянца па вёсцы. Калі вярнуўся да Васіля, не трапіў ён у вароты, а ў калодзеж. Яго крык пачула суседка. Людзі выратавалі Галёнку.

Пятро Банкоўскі
Катлоўка

АДКАЗЫ НАШАГА ПРАЎНІКА

АБ ПАДВЫШЭННІ ЗАСУДЖАНЫХ СУДОМ АЛІМЕНТАЎ

Пытанне: Ці праўда, што Міністэрства Справядлівасці выдала распараджэнне аб падвышэнні аліментаў, а калі праўда, куды з гэтым звярнуцца?

Адказ: Не, няпраўда. Міністэрства Справядлівасці гэткага распараджэння не выдала, дый выдаць не можа, бо згодна з абавязваючай канстытуцыяй яму гэткае права не прыслугоўвае.

Тым не менш абавязваючы закон прадбачыць магчымасць падвышэння засуджаных судом аліментаў.

Уводныя правілы Кадэксу Грамадскага Судавядзення у арт. V прадбачаць, што ў выпадку прысуджаных пенсій, або аліментаў, калі ў далейшым зменіцца сітуацыя, можна звярнуцца ў суд з іскам аб змене пенсіі або аліментаў.

Паводле агульнапрынятай судовай практыкі за гэтую змену сітуацыі лічыцца — калі матэрыяльныя ўмовы даўжніка (г. зн. таго, хто абавязаны плаціць пенсію або аліменты) палепшыліся — прыкладна — ён атрымаў у спадчыне нейкую маёмасць, або лепш платную працу. Гэткай зменай з'яўляецца таксама тое, калі матэрыяльныя ўмовы таго, хто атрымоўвае пенсію, або аліменты, пагоршыліся. Калі б ад часу рашэння суда нічога не змянілася, то асноў да падвышэння аліментаў няма.

З іскам аб падвышэнні аліментаў можна звярнуцца або ў суд павета, у якім пражывае маці з дзіцём, або ў суд павета, у якім жыве бацька дзіцяці. Выбар суда належыць да маці. У справах гэтых суд не патрабуе ніякіх судовых аплат.

Адносны закон мае па-польску наступны змест:

Art. V. Przepisów Wprowadzających Kodeks Postępowania Cywilnego.

Dopuszczalne jest — w miarę zmienionych okoliczności — powództwo o zmianę wysokości i czasu trwania świadczeń wynikających z przepisów ustawy, choćby były ustalone wyrokiem lub umową.

Некалькі слоў аб Рыбалаўскай моладзі

У 1961 годзе ў вёсцы Рыбалы пры пачатковай школе была сарганізавана вечаровая Школа сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. У школу уступіла многа дзяўчат і хлопцаў, якія закончылі пачатковую школу. Навука ў гэтай школе працягваецца ад гадзіны 14 да 19. Апрача сельскагаспадарчых прадметаў вывучаюць польскую мову і арыфметыку. Моладзь, якая вучыцца ў гэтай школе, сарганізавала гурток БГКТ, які вывучыў некалькі беларускіх п'ес. З гэтымі п'есамі самадзейнікі выступілі на сцэне ў вёсцы Аўгустова на Бельшчыне. Моладзь таксама хоча дапамагчы ў будове святліцы, будова якой будзе пачата вясною. Усім гэтым кіруе бібліятэкар з рыбалаўскай бібліятэкі Васіль Андрэюк і кіраўнік школы.

Лёня Галубоўскі
Рыбалы

У нашай вёсцы будзе святло

У нашай вёсцы Альхоўка няма яшчэ электрычнага святла. Людзі асвятляюць свае хаты маленькай газавай лямпай. Пры такім асвятленні нельга добра працаваць. Дзецям, седзячым над кніжкай, баляць найчасцей вочы. Газы таксама не можна купіць калі хочаш і дзе хочаш набыць. Часамі нам крамаршчык не прывязе газы з вёскі Нараўка, тады сяляне вымушаны сядзець у цёмнай хаце, трацячы цэнны зімовы час. Трацілі дарэмна свой час і мастацкія самадзейнікі з Альхоўкі. На вясковым сходзе пастанавілі, каб на вёсцы было святло. Вядома, яно лепей свеціць і менш трэба за яго плаціць. На гэтую прапанову падпісаліся ўсе як адзін жыхары нашай вёскі. Святло будзе ўжо ў 1962 годзе. Неўзабаве ад вёскі Нараўка будуць праводзіць электрычныя правады. Па правадах паплыве электрычная энергія, якая асвеціць цёмныя Альхоўскія хаты.

Янка Здаяоўскі

Гуртох узнімае культуру

19 лютага ў Дубічах Царкоўных адбыўся сход мясцовага гуртка БГКТ. Асноўным пытаннем сходу было планаванне працы гуртка на першы бягучага года, разгортванне агітацыйнай працы сярод моладзі сваёй аколіцы.

Члены гуртка абавязаліся перш за ўсё весці культурную працу ў вёсцы, развучыць як найбольш п'ес, скетчаў, песень і пасля выступіць з імі ў сваёй вёсцы, а навят у суседніх. Правесці аднамесячны матацыклетны курс у красавіку ў сваёй вёсцы. Зрабіць экскурсію ў маі месяцы аўтакарам ў горад Ольштын і яго аколіцы. Шкада толькі, што частка вясковай моладзі, пераважна дзяўчаты, не разумеюць, што гурток БГКТ — гэта сапраўды карысная, культурная арганізацыя. Дзякуючы ёй наднімаецца культурны ўзровень вёскі.

Мікалай Панфілюк

ПРАГРАМА АД 19 ДА 25.III.1962 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа „Flip i Flap na bezludnej wyspie" (franc.) 20—22.III. „Świadectwo urodzenia" (polski, 23—25.

Кляшчэлі „Światła na biegunie" (radz.), 20—22. „Nafta" (polski), 23—25.

Навасады „Perła" (meksykański), 24—25.

Нараў „Mein Kampf" (szwedzki), 21—25.

Нараўка „Odwiedziny prezydenta" (polski), 21—25.

Чаромуха „Daleki ukochany" (radz.), 20—22. „Okrucieństwo" (radz.), 23—25.

Чыжы „Bunt kapitana" (czeski), 21—25.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі „15,10 do Yumy" (USA), 21—25.

Гродзіск „Korsarze Pacyfiku" cz. II (radziecki), 24—25.

Браньск „Dzień ostatni, dzień pierwszy" (radz.), 20—22. „Mezalians" (węgierski), 23—25.

Орля „Sprawa trzynastu" (radz.), 21—25.

Райск „Mąż swojej żony" (polski), 21—25.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок „W pięknej Indonezji" (radz.), 20—22. „Nafta" (polski), 23—25.

Міхалова „Wielki balet" (radz.), 20—22. „O moim przyjacielu" (radz.), 23—25.

Супрасль „Liga dżentelmenów" (angl.), 20—22. „Czekajcie na listy" (radziecki), 23—25.

Чорна Весь „Tata, mama, moja żona i ja" (franc.), 20—22. „Dziś w nocy umrze miasto" (polski), 23—25.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік „Winchester 73" (USA), 20—22. „Czekajcie na listy" (radz.), 23—25.

Мілейчыцы „Perła" (meksykański), 20—22. „Miłość powraca wiosną" (radziecki), 23—25.

Нурэц „Towarzysze broni" (franc.), 20—22. „Dziewiąty krąg" (jugosłowiański), 23—25.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі „Normandia-Niemen" (radz.), 20—22. „Chleb i róże" (radz.), 23—25.

Сухаволя „Słońce wschodzi nad Bengalem" (pakistański), 20—22. „Przeciwko bogom" (polski), 23—25.

Шудзялава „Wrzesień 1939" (polski), 21—25.

Янаў „Taka miłość" (czeski), 20—22. „Przed nami zakręt" (radz.), 23—25.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск „Miłość należy cenić" (radz.), 24—25.

Новы Двор „W masce i bez maski" (japoński), 24—25.

Ружаны Сток „Ludzie z pociągu" (polski), 24—25.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO I-6-100024.
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.
Nakład 5000 Bltk F-2

(Працяг са стар. 2)

чатку пачастуй, а пасля спытай: з дабром да нас прыйшоў або са злом.

— Магу вам наперад сказаць, што з дабром, — усміхнуўся Налепка і чокнуўся з атаманам.

— Я прыйшоў да вас, каб дамовіцца пра агульныя дзеянні нас, славакаў, і вас, украінцаў.

Атаман шпурнуў у куток абгрызеную бараню костку і зарагатаў:

— Біць бальшавікоў?

Налепка нахмурыўся.

— Не, біць немцаў, фашыстаў! — адсек ён. — Яны нашы ворагі.

— І тыя таксама, — прамармытаў з поўным ротам атаман, выціраючы рукі вышываным абрусам. — І немцаў можна, але спачатку трэба знішчыць бальшавікоў.

— Чаго вы хочаце? За што ваюеце?

«Бацька» падміргнуў худому барадатаму дзеду, які сядзеў за сталом, і грукнуў кулаком па стале.

— Чаго хочам? Скажы ты яму, — ён тыцнуў пальцам, на якім бліснуў вялікі залаты пярсцёнак, у бок старога, — скажы, чаго мы хочам! Бо павешу як твайго кума.

Стары заморгаў вачыма, узняў угору сівыя бровы і пісклява сказаў:

— Ну, Украіну хочам.

— Але якую? — запытаў Налепка.

Стары адрапартаваў, нібы прачытаў з нябачнай кніжкі:

— Самастойную Украіну, без рускіх, палякаў, жыдоў і бальшавікоў!

— З немцамі?

Атаман зноў зарагатаў і схапіў за плячо худога чалавека ў нямецкай уніформе, які моўчкі сядзеў у кутку.

— Скажы, Ганс, ці з немцамі?

Сказаўшы гэта, ён налкуліў чарку ды зноў наліў сабе і Налепку.

— Бачыш, — сказаў ён, — гэта нямецкі афіцэр, а дзейнічае заадно з англічанамі. Ён да нас перайшоў яшчэ і раџыю яму з самалёта скінулі.

— Англічане?

Атаман скоса глянуў на Налепку, выпіў і працадзіў скрозь пачарнелыя зубы:

— Не будзь такім цікаўным. Слухай, — схапіў ён за плячо Налепку. — Ты павінен пакарыцца мне. Не пушчу цябе, пакуль усе тае сюды не прыйдуць. Калі ты не будзеш са мной за адно, я сваімі ж рукамі цябе павешу. У мяне мільён армій.

— А ў мяне два, — Налепка сурова глянуў на атамана. — Ты мяне павінен слухаць.

Атаман прыжмурыў чорныя жывыя вочы, і вусны яго скрывіліся, нібы замест гарэлкі ён выпіў воцат. Смеласць Налепкі яго збянтэжыла. Ён засмяяўся і паляскаў Налепку па плячы.

— Ну, ну, — прамармытаў ён і падсунуў лаўку да акна. — Сядзьма. Ну дык што, як мы будзем дамаўляцца?

— І вы і мы будзем біць немцаў і не перашкаджаць адзін аднаму, — холадна адказаў Налепка.

Атаман паказаў дулю і моцна вылаяўся.

— Атаманам цябе зраблю, — прамармытаў ён. Налепка адмоўна пакруціў галавой.

— Тады я цябе павешу! — закрычаў бандыт. Налепка паціснуў плячыма.

— Павесь, калі хочаш, але тваіх разведчыкаў тады не выпусцяць. А калі я да заўтрашняга дня не вярнуся, дзесяць атрадаў ударыць па табе.

— Чхаць я хацеў на твае атрады, — ужо ціхей адказаў атаман і доўга цёр далонню тупы вялікі нос. Раптам ён нібы адразу працверазіўся і рэзка запытаў:

— Ты супроць нас ваяваў?

Налепка адчуў, як холад працяў яго сэрца, а кроў ударыла ў скроні. Ён ледзь стрымаўся, каб не кінуць яму праўду ў вочы.

— Калі не, — працягваў атаман, не дачакаўшыся адказу, — дык я цябе зараз адпушчу. Але праз тыдзень ты прыйдзеш да мяне са сваім штабам. Мы дамовіліся, — ён штурхнуў Налепку локцем у бок. — І дзеўкі будуць, і гулянка, ух!

(Працяг за тыдзень).

136 137 138

НА РЫНКУ

— Скажыце праўду, ці конь ваш непалахлівы?

— Даражэнькі, нічога не баіцца, нават ноччу сам спіць у стайні.

Прыслаў **Янка Антанюк**

ДОМА НАЙЛЕПШ

Аднойчы давялося гаспадару за справамі цэлы дзень прасядзець у горадзе. Дамоў вярнуўся позным вечарам. Жонка, як жонка, любіць усё ведаць, давай выпытваць: дзе быў, што купіў, што еў і піў? Дайшло да таго, што пачалі гаварыць пра гарадскую сталоўку.

— Ну што ж, — кажа гаспадар, — у гарадской сталоўцы проста пальчыкі аблізвай.

— Такое смачнае? — пытае жонка.

— Ды не, а зусім мала, — адказвае муж.

Жонка таямнічa ўсміхнулася і падумала: «Цяпер ведаю, што рабіць, каб мужыку добрай быць».

Ад таго часу пачала мужу мала варыць.

Прыслаў **Мікалай Юрчук**

ЛЯСНІЧЫ І СЕЛЯНІН

Сустрэў ляснічы селяніна, які вёз дрэва, і пытае:

— Навошта вы крадзеце дрэва?

— Навошта так абвінавачваць, пане ляснічы, — адказвае селянін, — вы ж самі бачыце, што я вязу, а не краду.

Прыслала **Зіна Супрунюк**

ПЕРАПАЛОХ

Аднойчы сляпы з глухім пайшлі ў поле красці гарох. Сляпы, падышоўшы да мяжы, кажа:

— Мяжа.

Глухі, недачуўшы, адказаў:

— Ужо бяжаць!?

Сляпы ўзяў рукою за гарох і кажа:

— Але стручасты гарох.

Глухі недачуў і гукнуў:

— Утрох?! Ну дык будзем уцякаць.

Прыслаў **Фёдар Карпюк**

ГАЛАНТНЫ САМАЗАБОЙЦА

КОЛЬКІ ГОД ДЗІЦЯЦІ?

Сонейка ўзышло даўно,
Многа спраў зрабіла:
За лясы прагнала ноч,
Дзетак разбудзіла...

Кожны дню бязмежна рад,
З гоманам вясёлым
Хто ідзе ў дзіцячы сад,
Хто бяжыць у школу.

Адзін толькі Мікалай
Не схацеў устаці.
Каля ложка — ай-я-яй! —
Просіць-моліць маці:

— Уставай, сыночак мой,
Уставай, харошы...
Вось касцюмчык новы твой.
Боты і галёшы.

Пад'ясі — ідзі гуляць.
А як не захочаш —
Можаш зноў лажыцца спаць,
Любы мой сыночак...

Сын надзьмуўся: — А што ты
Мне нагатавала?
— Ёсць усё, мой залаты:
Кілбаса і сала,

Юшка, смажаны карась,
Піражкі, смятана...
— Мам, табе на працу час,
А мне ўставаць рана.

— Добра, сынку, добра, спі,
Пакуль ты не ў людзях,
На, кампоцiку папі —
Саладзей спаць будзеш.

— Нейкі горкі твой кампот!
Дай лепш мёду, маці!

Адгадайце: колькі год
Гэтаму дзіцяці?

Што тут, скажаце, гадаць:
Тры гадкі, ад сілы — пяць.

Памыліліся, сябры.
Хлопцу роўна дваццаць тры!

ІВАН МУРАВЕЙКА

Крывадушнасць

Гасцініца «Цэнтравулей» выходзіла фасадам на плошчу, на якой кожны чацвер Меркурый меў працы па вушы. Раз у тыдзень на ўцеху хатагадынь плошча запаўнялася фурманкамі і вясковым народам. У прыгожай палавіны гарадской грамадскасці рыначныя цэны былі тэмай гарачых дыскусій да наступнага чацвярга.

Пад гасцініцай змяшчаўся рэстаран «Каапвітаміна». У той час, як Меркурый блытаўся сярод падвод, у рэстаране таўпіліся людзі, прагнуўшыя вадкіх і цвёрдых вітамінаў, а кухар у рэстараннай кухні не паспяваў разбаўляць вадой супы і соусы.

У той дзень, калі добрая фея «Натхненне» падарыла аўтару гэту тэму, загадчык рэстарана паклікаў у кантору шэфа - кухара і, хаваючы ў партфель дзве пачкі масла, якія кухар прынёс пад фартухом, сказаў:

— Цяжкія часы прышлі да нашага кааператыўнага парога. Вялікі пост завітаў да нас.

Шэф кухні паправіў беласнежны каўпак і адказаў:

— Абыдземся. Смятана, рыба, сушаныя грыбы — гэта таксама карысная ежа.

Загадчык заахвочваючы кіўнуў галавой, а кухар працягваў:

— Дзякуючы дэмакратыі жывем. Пры эксплуататарах горш было. Гаспадар у кухні круціўся, пакуль усяго ў кацёл не ўложыш, у буфеце крэўных саджаў. А сёння хто пры чым стаіць, з таго і жыве.

— Абы так вечна, — зрабіў вывад загадчык і дадаў: — У постныя дні трэба кожнаму дагадзіць: каму мясное, каму поснае блюда. Наведвальнікаў прыбавіцца. Жонкі трымаюць мужоў на постным. Такі ўжо здалёк крычыць, давай яму адбіўную або антрыкот. А падасі, у момант злопае і бяжыць дамоў пасціць.

— Ужо вы не турбуйцеся, — запэўніў загадчыка кухар, — справу паставім на ўзроўні, каму пост, а нам — масленіца.

У чацвер у «Цэнтравулей» прыбыла праезджая духоўная асоба.

У абедзенны час афіцыянт падаў у кухню чэк і крыкнуў: — картафлянка — раз, варэнікі з капустай — два, кісель для духоўнага з пятага нумару — тры.

Схапіўшы першае блюда, афіцыянт, бы балерына, танцуючы паміж столікамі, панёсся ў гасцініцу. Яго суправаджалі зласлівыя заўвагі нецярплівых наведвальнікаў рэстарана, якія не маглі дачакацца на сваю чаргу і нерваваліся за столікамі.

Пры чарговым рэйсе кухар прыпомніў афіцыянту:

— Не забудзь пасуду забраць з пятага нумару.

— Яволь шэф! — звастраславіў няўдала афіцыянт, працягваючы балетнае сола.

Вярнуўшыся, ён сказаў:

— Аддаю пасуду з пятага нумару.

Кухар уставіўся на талеркі і прахрыпеў:

— Ах, ты, блазан, пераблытаў блюды!

На талерцы скромна ляжала абгрызеная косць з адбіўной катлеты.

— Мо' і пераблытаў, але той з пятага даў жа на чай, — вінавата апраўдваўся афіцыянт.

Крывім мы душою, людзі мілыя.

Крывім перад сабою, перад рэлігіяй, перад грамадствам. І ад крывадушнасці пакуль нікога не пакрывіла.

Дзядзька Лявон

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ ЧЫТАЧОЎ

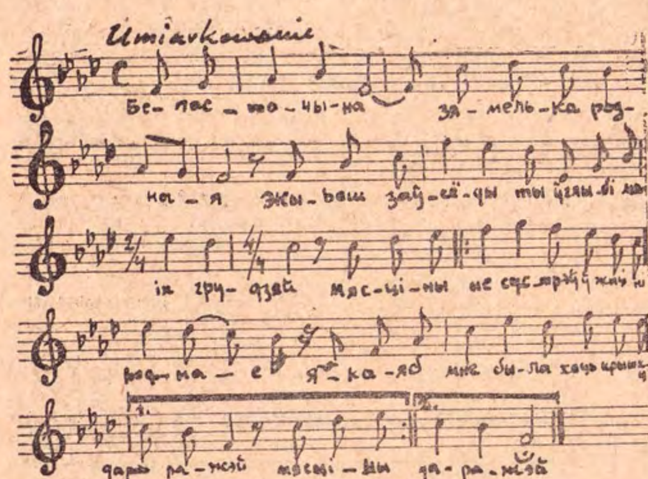
«Паважаная Рэдакцыя! Прашу, калі ласка, змясціць у «Ніве» песню «Беласточчына», якую я чуў у праграме эстрады «Лявоніха» у Бельску Падляшскім.

З павагай Матвеюк, Канюкі, Бельскі павет».

Выконваем Вашу просьбу.

БЕЛАСТОЧЧЫНА

сл. Віктара Шведа
муз. Васіля Кардзюкевіча

Беласточчына, зямелька родная,
Жывеш заўсёды ты ў глыбі маіх грудзей.
Мясціны не сустрэў у жыцці ніводнае,
Якая б мне была хоць крышку даражэй.

Вось родны краявід, палоскі вузкія,
Якія дробніць люд вясковы з года ў год;
Сярод палёў пасёлкі беларускія,
Дзе ад вякоў жыве мой дарагі народ.

Там села, як грыбок, хатка вясковая,
Дзе крокі першыя ў жыцці сваім рабіў,
Дзе ад бацькоў вучыўся роднай мовы я,
Таму ніколі мовы гэтай не забыў.

На Беласточчыне пражыў я маладосць,
А найважнейшае — я нарадзіўся тут.
Найдаражэйшаю таму была і ёсць
Мне Беласточчына, мой родны, мілы кут.

